

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานกลุ่มของนิสิตที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ รายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษา

ชานาญ ปาณางษ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาของนิสิตที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ และเพื่อศึกษาทักษะการทำงานกลุ่ม รายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาของนิสิตที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ กลุ่มเป้าหมายได้แก่นิสิตสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 41 คน เป็นเนื้อหาในรายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษา ซึ่งดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ วิธีการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ สำหรับนิสิตสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษา แบบสังเกตทักษะการทำงานกลุ่ม และแบบประเมินพฤติกรรมกรปฏิบัติการปฏิบัติงานกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การสร้างข้อสรุปอุปนัยจากแบบสังเกต และการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาของนิสิตที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือพบว่า นิสิตมีความมั่นใจในการทำวิจัยเป็นอย่างดี สามารถที่จะวางแผนโครงการวิจัยได้ถูกต้อง สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพบว่า ไม่มีนิสิตที่ได้รับผลการเรียนต่ำกว่า C โดยจำนวนนิสิตที่ได้รับผลการเรียนมากที่สุดได้แก่ระดับ C+ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 39.02

2. ทักษะการทำงานกลุ่ม ของนิสิตที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ พบว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติภายในกลุ่มโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่าทุกรายการอยู่ในระดับดี

3. นิสิตส่วนใหญ่มีการวางแผนในการดำเนินกระบวนการกลุ่มคือประชุมกลุ่มเพื่อวางแผนร่วมกันว่า จะทำอะไรให้งานของตนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และกำหนดงานให้มีความเหมาะสมกับคนที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่อง การพูดจาสื่อสารภายในกลุ่ม นิสิตจะใช้วิธีการพูดจาอย่างชัดเจน ชัดถ้อยชัดคำ มีการใช้เหตุผลในการนำเสนอความคิด อธิบายความคิดออกมาที่ละขั้นตอน พูดกันอย่างตรงไปตรงมา การช่วยเหลือสนับสนุนพูดให้กำลังใจภายในกลุ่ม นิสิตจะมีการพูดให้กำลังใจกันเสมอ เมื่อนิสิตเกิดปัญหาความขัดแย้งภายในกลุ่มไม่ว่าปัญหานั้นจะเล็กหรือใหญ่นิสิตจะใช้วิธีการประชุมพูดคุยกันภายในกลุ่ม และให้เสียงส่วนใหญ่โดยยึดเหตุผลเป็นหลักทำการตัดสินใจ

¹อาจารย์ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ความเป็นมาของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้ผู้สอนต้องทำวิจัยในชั้นเรียน (พรบ.การศึกษา, 2542) นั้นหมายความว่า การวิจัยเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมหาวิทยาลัยนเรศวรได้กำหนดให้นักศึกษาที่เรียนทางวิชาชีพครูต้องเรียนรายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาเพื่อมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจำเป็นจะต้องทำในขณะฝึกสอน และเมื่อได้รับการบรรจุเป็นครู ผู้วิจัยได้เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวอยู่ด้วย ซึ่งจากการจัดกิจกรรมในรายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาผู้สอนพบว่า รายวิชานี้เป็นวิชาที่ต้องเน้นเนื้อหา ทำให้นิสิตต้องท่องจำ ซึ่งเป็นวิธีการที่ยากที่จะทำให้ นิสิตเข้าใจในกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้พยายามสืบค้นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นิสิตได้รับประสบการณ์ตรงจากรายวิชาให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ซึ่งจากการสืบค้นนั้นพบว่า หากใช้วิธีการสอนในลักษณะที่ให้นิสิตได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการร่วมมือกันศึกษาค้นคว้าจากเพื่อนร่วมห้องจะทำให้ นิสิตเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นดังที่พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544: 14) และสุพล วงสิทธิ์ (2538: 4) ให้ข้อเสนอแนะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการหนึ่งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยจัดผู้เรียนอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มประมาณ 4-5 คน มีกระบวนการทำงานกลุ่มแบบทุกคนร่วมมือกัน ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีบทบาทที่ชัดเจนในการเรียนหรือการทำกิจกรรมอย่างเท่าเทียมกัน และได้เรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน มีการหมุนเวียนเปลี่ยนบทบาทหน้าที่กันภายในกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบผลงาน ขณะเดียวกันก็ต้องช่วยกันรับผิดชอบการเรียนรู้ในงานทุกขั้นตอนของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งผู้เรียนจะบรรลุถึงเป้าหมายของการเรียนรู้ได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มบรรลุเป้าหมายเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องช่วยเหลือพึ่งพาและสนับสนุนเพื่อนทุกๆ คนในกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายร่วมกันผู้เรียนจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและรับผิดชอบการทำงานของตนเองเท่าๆ กับรับผิดชอบการทำงานกลุ่ม (พรรณรัศมี เเงาธรรมสาร 2533: 35) การเรียนแบบร่วมมือนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระต่างๆ ได้กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้นแล้ว ยังสามารถ

ช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคมและอารมณ์มากขึ้นด้วย รวมทั้งมีโอกาสดูฝึกฝนพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอีกมาก (ทิตนา แคมมณี 2545: 263) การเรียนแบบร่วมมือ เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม มีการปรึกษาหารือกัน ได้พูดคุย ชักถาม อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (วิภาวรรณ ร่มรื่นบุญกิจ 2542: 81)

ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้นำเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานกลุ่มและมีความมุ่งมั่นในกระบวนการวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาของนิสิตที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ
2. เพื่อศึกษาทักษะการทำงานกลุ่ม รายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาของนิสิตที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 41 คน

เนื้อหา

เนื้อหาในรายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษา จำนวน 3 หน่วยกิต

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

ตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ วิธีสอนโดยใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิจัยประยุกต์ทางการศึกษา และทักษะการทำงานกลุ่ม

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายได้แก่ นิสิตสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 41 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยเป็นผู้สอนในรายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาในกลุ่มดังกล่าว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ วิธีการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือสำหรับนิสิตสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้
  - 2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษา
  - 2.2 แบบสังเกตทักษะการทำงานกลุ่ม
  - 2.3 แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนตามแผนที่กำหนดโดยเริ่มสอนเนื้อหาในส่วนทฤษฎีตั้งแต่ต้น และในขณะเดียวกันได้ให้นิสิตแบ่งกลุ่มเพื่อร่วมกันวางแผนว่า จะทำการวิจัยในเรื่องใด เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน และให้นิสิตเริ่มกำหนดหัวข้อต่าง ๆ ควบคู่ไปกับเนื้อหาที่เรียนในแต่ละสัปดาห์

จากนั้นเมื่อจบเนื้อหาในส่วนของทฤษฎีแล้ว ให้นิสิตไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามสถานการณ์ของกลุ่มตนเอง และดำเนินกระบวนการวิจัยจนจบ

เมื่อดำเนินการวิจัยจนจบแต่ละกลุ่มแล้ว ให้นิสิตทำแบบประเมินพฤติกรรมกาปฏิบัติงานกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันก็ให้ทำแบบสังเกตการณ์ทำงานกลุ่มไปด้วย

ให้นิสิตนำเสนอรายงานการวิจัยในแต่ละกลุ่มตามที่ตนเองไปทำการวิจัยมาและให้เพื่อนนิสิตด้วยกันทำการประเมินงานวิจัยของกลุ่มที่นำเสนอ

เมื่อนิสิตปฏิบัติงานกลุ่มเสร็จสิ้นแล้วจึงทำการสอบตามแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การสร้างข้อสรุปอุปนัยจากแบบสังเกต
2. ความถี่และร้อยละ
3. ค่าเฉลี่ย
4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาของนิสิตที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือพบว่า นิสิตมีความมั่นใจในการทำวิจัยเป็นอย่างดี สามารถที่จะวางแผนเค้าโครงการวิจัยได้ถูกต้อง สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพบว่า ไม่มีนิสิตที่ได้รับผลการเรียนต่ำกว่า C โดยจำนวนนิสิตที่ได้รับผลการเรียนมากที่สุดได้แก่ระดับ C⁺ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 39.02 รองลงมาได้แก่ระดับ B⁺ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 19.51

2. ทักษะการทำงานกลุ่ม รายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาของนิสิตที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ พบว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติภายในกลุ่มโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับดี รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผลงานของกลุ่มเกิดจากความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มทุกคน และ

รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ กลุ่มของเรามีการประเมินผลการทำงานของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย

3. ผลการสรุปจากแบบสังเกตทักษะการทำงานกลุ่ม พบว่าประเด็นที่ 1 การปฏิบัติตนในการวางแผนการทำงานภายในกลุ่ม นิสิตส่วนใหญ่ได้ดำเนินการโดยประชุมกลุ่มเพื่อวางแผนร่วมกันว่า จะทำอย่างไรให้งานของตนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และกำหนดงานให้มีความเหมาะสมกับคนที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่อง รวมไปถึงการวางแผนระยะยาวว่าจะดำเนินการสิ่งใดบ้างในช่วงเวลาใด ซึ่งจะมีการทำกำหนดเวลาไว้อย่างคร่าว ๆ ด้วย ประเด็นที่ 2 การพูดจาสื่อสารภายในกลุ่ม นิสิตจะใช้วิธีการพูดจาอย่างชัดเจน ชัดถ้อยชัดคำ มีการใช้เหตุผลในการนำเสนอความคิด อธิบายความคิดออกมาทีละขั้นตอน พูดกันอย่างตรงไปตรงมาเพื่อมิให้อ้อมค้อมหรือคิดไปได้หลายทาง เน้นการตกลงในที่ประชุม ไม่มีการไปต่อรองภายหลังจากเลิกประชุมแล้ว ยึดผลงานของกลุ่มเป็นหลัก ประเด็นที่ 3 การช่วยเหลือสนับสนุนพูดให้กำลังใจภายในกลุ่ม นิสิตจะมีการพูดให้กำลังใจกันเสมอ เพื่อให้เพื่อนเกิดความตั้งใจในการทำงาน หากคนใดในกลุ่มทำงานไม่เสร็จตามเวลาที่นัดหมายไว้ สมาชิกก็จะเข้าไปสอบถามถึงปัญหา และพร้อมที่จะช่วยเหลืองานนั้นให้สำเร็จลุล่วงไป ประเด็นที่ 4 การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในกลุ่ม เมื่อนิสิตเกิดปัญหาความขัดแย้งภายในกลุ่มไม่ว่าปัญหานั้นจะเล็กหรือใหญ่ นิสิตจะใช้วิธีการประชุมพูดคุยกันภายในกลุ่ม และให้เสียงส่วนใหญ่โดยยึดเหตุผลเป็นหลักทำการตัดสินใจ ซึ่งทุกคนจะต้องมีการให้เหตุผลของข้อขัดแย้งนั้น ๆ เมื่อตกลงกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทุกคนต้องยอมรับในข้อสรุปนั้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีรายละเอียดที่น่าสนใจซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาของนิสิตที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือพบว่า นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ต่ำกว่า C ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดกลุ่มเรียนแบบคณะความสามารถจำนวนสมาชิกไม่มากนัก คือ จำนวน 6 – 7 คน ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกภายในกลุ่มที่นิสิตเป็นผู้เลือกตามความสามารถและตามความพึงพอใจ โดยสมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่

ชัดเจน มีความรับผิดชอบในงานร่วมกันทุกคน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จึงเกิดการช่วยเหลือกันอย่างแท้จริง เพื่อเป้าหมายและความสำเร็จของกลุ่ม ประกอบกับรูปแบบของกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ทำให้เกิดความสนุกสนาน ไม่จำเจ นิสิตจึงมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานและเรียน การที่มีการช่วยเหลือกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหาและเกิดผลงานของกลุ่มขึ้น สมาชิกของกลุ่มจึงมีความรู้สึกว่าคุณเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จและความล้มเหลวของกลุ่มสมาชิกในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน จึงก่อให้เกิดบรรยากาศให้นิสิตได้พูดคุย แลกเปลี่ยน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ดังที่ดัมน์ (Dunn 1972:154) กล่าวว่า การทำงานกลุ่มทำให้มีความสัมพันธ์ต่อกัน ทำให้ผู้เรียนไม่มีความรู้สึกโดดเดี่ยวการทำงานร่วมกันจะทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินส่งผลให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน และการเรียนแบบร่วมมือยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ผู้เรียนในกลุ่มทุกคนมีการช่วยเหลือกันในบรรยากาศที่เป็นกันเอง และเปิดเผย สมาชิกทุกคนกล้าถามคำถามที่ตนยังไม่เข้าใจ บรรยากาศเช่นนี้ นำไปสู่การอภิปรายซักถามกัน ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน สาเหตุสำคัญอีกอย่างคือคะแนน ซึ่งเป็นแรงจูงใจ หรือแรงเสริมที่จะให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรตน์ ศิลกุล (2543: 86) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ แตกต่างกับกลุ่มที่เรียนแบบกลุ่มเดิมสำหรับการเรียนแบบปกติ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยใช้วิธีการถ่ายทอดเนื้อหาไปยังผู้เรียนโดยเน้นการบรรยายอธิบายเนื้อหา และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจารณ์บุญกิจ (2542: 64) พบว่าผู้เรียนที่เรียนแบบปกติไม่ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มความสามารถ ไม่มีการช่วยเหลือกันในกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ทักษะการทำงานกลุ่ม รายวิชาการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาของนิสิตที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ พบว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติภายในกลุ่มโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องมาจากการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือนั้นจะเน้นให้นิสิต กระทำกิจกรรมหรือแสดงออกในขณะที่ทำกิจกรรมหรือทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานสำเร็จและได้ผลตามเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ซึ่งการที่สมาชิกในกลุ่มจะให้ความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องได้รับการฝึกฝนการปฏิบัติตนให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

เป็นอย่างดี และมีความเข้าใจในองค์ประกอบที่สำคัญของการทำงานกลุ่ม ได้แก่ องค์ประกอบด้านผู้นำ กลุ่มใดที่มีผู้นำที่มีคุณสมบัติที่ดี รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและมีทักษะในการปฏิบัติตามหน้าที่นั้นแล้ว กลุ่มนั้นย่อมมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จสูง ผู้นำจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อความสำเร็จและประสิทธิภาพของการทำงานกลุ่ม องค์ประกอบด้านบทบาทสมาชิก การทำงานเป็นกลุ่มต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากสมาชิกกลุ่มทุกคนเป็นสำคัญ หากสมาชิกกลุ่มทุกคนตระหนักในความสำคัญของตนเองและพยายามปฏิบัติตนในการทำงานกลุ่มในฐานะสมาชิกที่ดีของกลุ่ม การดำเนินงานของกลุ่มก็จะสามารถประสบผลสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว องค์ประกอบด้านกระบวนการกลุ่ม กลุ่มใดมีความเข้าใจในกระบวนการทำงานที่ดีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพโดยมีขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงาน การวางแผนงาน การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลและปรับปรุงงาน ซึ่งถ้าปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมแล้ว กลุ่มก็มักจะประสบผลสำเร็จในการทำงาน ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของสายฝน เพ็งเภา (2542) ซึ่งพบว่าการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือผู้เรียนจะมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มสูงขึ้น อีกทั้งวรภรณ์ บรรดิ (2543) ยังได้ทำการวิจัยโดยใช้การสอนแบบร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งนอกจากจะพบว่าวิธีการสอนนี้จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นแล้ว และยังพบอีกว่า ผู้เรียนจะมีทักษะในการปฏิบัติงานกลุ่มอยู่ในระดับดี โดยผู้เรียนจะรู้จักหน้าที่ของตนในการปฏิบัติงานต่าง ๆ มีการวางแผนก่อนดำเนินงาน มีการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย เมื่อผู้เรียนพบปัญหาใด ๆ ในการดำเนินงาน ผู้เรียนจะนำปัญหานั้นมาปรึกษาภายในกลุ่มเพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลงานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบว่าการเรียนแบบร่วมมือมีส่วนช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมีข้อสังเกตที่รวบรวมได้จากการทดลองว่า การนำการเรียนแบบร่วมมือไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้

1.1 ครูและบทบาทของครู ผู้สอนต้องศึกษาถึงหลักการแนวคิดและรูปแบบการเรียนให้เข้าใจอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องบทบาทของครู บทบาทของผู้เรียน เทคนิคต่างๆของการเรียนแบบร่วมมือ รวมทั้งการประเมินผลกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนแบบร่วมมือมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม มากขึ้น

1.2 การเตรียมผู้เรียน ควรได้มีการปฐมนิเทศผู้เรียนก่อนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของตนเอง ซึ่งจะส่งผลทำให้การทำงานกลุ่มของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 การจัดตารางเรียน ควรมีความยืดหยุ่นเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยจัดตารางเรียนเป็นชั่วโมงคู่ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีเวลาอย่างพอเพียงในการศึกษาและทำกิจกรรมร่วมกัน

1.4 การเลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ในการวิจัยนี้พบว่าเมื่อให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยการสืบค้นข้อมูลจากระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต การค้นคว้าจากเอกสารในห้องสมุด การพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ภายในกลุ่มร่วมกับการใช้ใบงานทำให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางและบทเรียนมีความน่าสนใจมากขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้สื่อนอกเหนือจากใบงานแม้จะพบว่าให้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้มาก แต่ก็มีข้อจำกัดในเรื่องของความพร้อมและการให้บริการ ดังนั้นการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้สอนจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้า สถาบันต้องวางระบบการให้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

1.5 การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ บรรยากาศในการเรียนการสอนควรมีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่เรียน เก่งปานกลาง และอ่อน ว่านิสิตทั้ง 3 กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไร ในการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือกับการสอนแบบปกติ

2.2 ควรทำการวิจัยและศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เช่น การกล้าแสดงออก ความขยันหมั่นเพียร และความกระตือรือร้น เป็นต้น ทั้งนี้เพราะจากการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความขยัน และมีพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มที่ดีขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาถึงความคงทนในการเรียนรู้และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หลังจากสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ เพื่อดูประสิทธิภาพในการเรียนรู้และก็นำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานของผู้เรียน

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาคสกุล. “ครูภาษาไทยในยุคปฏิรูปการเรียนรู้.” วารสารวิชาการ. 6,7 (กรกฎาคม 2546):26-35.
- กาญจนา บุญส่ง. หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, 2542.
- กาญจนา หาสิตะพันธ์. “การควบคุมตนเอง.” ชุมทางวิชาการรายงานการประชุมทางวิชาการครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2517.
- กานดา พูนลาภทวี. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิสิคส์เซ็นเตอร์, 2539.
- จำเนียร ศิลปวานิช. หลักและวิธีสอน. กรุงเทพฯ: เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์, 2538.

- ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการวัดผล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2516.
- ชอบ ลีซอ. “การเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดและแก้ปัญหา.” วารสารประชากรศึกษา. 17 (เมษายน-กันยายน 2533): 54-65.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. “จิตวิทยาปลูกฝังวินัยแห่งตน.” วารสารแนะแนว. 91 (2527): 58 – 71.
- _____. จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน. กรุงเทพฯ: สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2523.
- ทัศนาศา ประสานมนตรี. “การสอนโดยเพื่อนช่วยเพื่อน.” สารพัฒนาหลักสูตร. 6 (เมษายน-พฤษภาคม 2536): 21.
- _____. กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานเป็นทีมและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- _____. “การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.” ใน สาระ การศึกษา 80 ปี ศ.ดร.อุบล เรียงสุวรรณ. หน้า 50. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.
- ทีศนา แคมมณี. ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- เทียน ทองแก้ว. “การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน.” สารพัฒนาหลักสูตร. 13 (มกราคม-มีนาคม 2537): 43-48.
- _____. “การเรียนแบบ Cooperative Learning.” ใน เอกสารประกอบการสอนวิชา แนวโน้มการสอนสังคมศึกษา (160256). หน้า 58-60. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.
- นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- ประสาธ อิศรปริษา. สาระตะจิตวิทยาการศึกษา. มหาสารคาม: โครงการตำรามหาวิทยาลัย มหาสารคาม, 2538.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดวิธีและเทคนิคการ สอน1. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2544.

พรรณรัตน์ เเงาธรรมสาร. “การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน.” สารพัฒนาหลักสูตร.

9 (กุมภาพันธ์ 2540): 65-70.

_____. “การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน.” สารพัฒนาหลักสูตร. 25 (กุมภาพันธ์ 2533) : 15-20.

พรรณนี ชูทัยเจเนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อนแถมมีจำกัด, 2538.

มาลินี จุฑะรพ. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนาจำกัด, 2537.

รัตนา นภารัตน์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้การสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือครูแนวการสอนของหน่วยศึกษাকกรมสามัญศึกษา. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2531.

วรรณทิพา รอดแรงคำ. “การเรียนแบบร่วมมือ” น.139 สารการศึกษา 80 ปี

ศ.ดร.อุบล เรียงสุวรรณ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2545.

วาณี ภูเสถวี. การพัฒนาระบบการเรียนการสอน. จันทบุรี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราช

ภัฏ จำไพพรรณ, 2542.

วิชัย ดิสสระ. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น, 2535.

สมศักดิ์ ขจรเจริญกุล. “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมใจ ในการกลุ่มเรียนวิชาคณิตศาสตร์.” สาร

พัฒนาหลักสูตร. 14 (เมษายน-มิถุนายน2538): 28-30.

สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม. หลักสูตรศึกษาจิตวิทยาหลักการสอน. กรุงเทพฯ:แพรว

พิทยา, 2517.

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. “การเรียนการสอนแบบร่วมมือ.” วิทยาจารย์. 2 (กุมภาพันธ์ 2531):

19-30.

สุรางค์ ไคว่ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2537.

สุมณฑา พรหมบุญ. “การเรียนแบบมีส่วนร่วม.” ใน ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. หน้า

1. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540.

อารี พันธุ์มณี. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ: บริษัทเลิฟแอนด์ลิป

เพลสจำกัด, 2534.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. “วารสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์.” ครูสาร สถาบันราชภัฏนครปฐม. 5

(กรกฎาคม 2544): 3-4.

อรพรรณ พรสีมา. “ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.” ใน การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5

ทฤษฎี. หน้า 57. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนัก

นายกรัฐมนตรี, 2540.

Ausubel, David P. Educational Psychology: A Cognitive View. New York: Holt,

Rinehart and Winston, 1968.

Ayllon and Roberts. “Elimination Discipline Problem by Strengthen Academic

Performance.” Journal of Applied Behavior Analysis. 1974.

Bloom, Benjanim. S. Human Characteristics and School Learning. 5th ed. New York

: Kingsport Press, 1976.

Butler, R. “ Cooperative Learning and Computer Simulation: Examining Effects on

the Problem- Solving Abilities of Sixth-Grade Students.” Dissertation

Abstracts International. (1991): 10-12 A.

Dunn, R. “Team Learning and Circles of Knowledge” In Practical Approaches to

Individualizing. p. 154. New York: Packer Publishing, 1972.

Wiggins, Jerry S. and others. The Psychology of Personality. Massachusetts:

Addison – Wesley Publishing, 1971.